

Дзвоник

№59

Журнал для українських дітей Румунії
Місячник Союзу Українців Румунії. 4 рік видання, лютий, 2012 рік

Поздоровляємо з 8 Березня!

Dзвоник (Clopotel)

№ 59, 2012 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

Над *Dзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;
телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:
redactia.clopotel@gmail.com

Dзвоник пропонує:

- * казки
- * оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі ігри

Dзвоник завжди радо прислухається до
ваших пропозицій і друкуватиме надіслані
вами спроби!

*На обкладинці – квіти, зроблені технікою
квілінг*

**Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!**

Оксана СЕНАТОВИЧ

ЛЮТИЙ

Лютий в гості на гостину
Кличе всю свою родину.
Та родина – чимала,
Суне й суне без числа:
Морозища, морозенки –
І великі, і маленькі;
Завірюхи капловухі,
І сніжинки-балеринки,
І Вітренко, і вітрисько –
Вже вони близенько, близько.
Ще до ночі в темнім борі
Вся родина буде в зборі.
Запита родину Лютий,
Чи то кожний добре взутий?..
Гей, у танець!.. І зі сну
Збудять танцями весну!

Наталя ЗАБІЛА

ЛЮТИЙ

Другий місяць зветься Лютий,
А лютує він тому,
Що на світі довго бути
Не доводиться йому.

Хоче Лютий, щоб на світі
Панувала вік зима.
Та поволі сонце гріти
Починає крадькома.

Довші дні, коротші ночі.
Гульк – уже й струмок тече!
Лютий враз як зарегоче,
Знов морозом припече.

Та як здійме враз хуртечу,
Як засипле снігом дах!
Люди добре топлять печі,
Щоб не змерзнуть у хатах.

Та здаля вже крок по кроку
Йде весна, веселий час.
І, розгніваний, до строку
Лютий геть тіка від нас.

Михайло ТРАЙСТА

ДВАНАДЦЯТЬ ЛИЦАРІВ І ЧОТИРИ ЦАРІВНИ

*«Від весни зима тікає,
весну літо підганяє.
Осінь квапить, поспішає
та на п'яти наступає,
А за осінню зима,
до весни біжить вона...»*

Леся ВОЗНЮК

Давним-давно жив на землі цар Рік, в якого було чотири дочки, і всі вони були такі гарні і ніжні, що найгарніших і найніжніших від них не було на світі. А далеко-далеко і високо-високо від землі, в небеснім царстві, жили дванадцять братів Місяців-лицарів, які закохалися в дочок земного царя. Довго вони думали-гадали, як би їм то зробити, бо бач, їх нівроку, аж дванадцять, а сестер тільки чотири! Тоді всі разом вирішили спуститися на землю і стати їхніми вірними лицарями, служити і дарувати їм найкращі подарунки, які тільки знаходяться на землі.

Першими вирушили брати Березень, Травень і Квітень, яким дуже подобалася царівна Весна. Березень подарував красуні Весні білосорі берези, теплий подих вітру, світлі промінці сонця, веселе дзюрчання потічків, вербові котики і сині проліски.

Квітень покликав для Весни з далеких країв білокрилих лелек та всіх інших пташок, щоб красуня могла радіти пурханню ластівок, куканням зозулі, тьохканням солов'я та співом інших пташок, також покликав з неба теплий дощик, щоб зросити ним у квітнику квіти, які він посадив для своєї царівни. Від того дощику забуяли зелені буковини, діброви, левади, сади...

Квітень не барився багато і, щоб доказати своє кохання до Весни, покрив усі луки буйними травами та польовими квітами, на яких почали весело підстрибувати ягнятка, обсіпав білим цвітом яблуні, черешні та вишні, а бджілок заставив мед збирати з буйноквітних акацій. Все це для Весни, яка раділа і гордилася, що вона найгарніша з-поміж своїх сестер.

Але з неба скоро прилетіли брати-лицарі Червень, Липень та Серпень і вклонилися

до землі сестрі-царівні, яку звали Літом, і поставили перед нею свої чарівні дари. Червень свої червоні солодкі ягоди черешень та вишень, полуниць та суниць, і соковиті плоди абрикосів та персиків. Липень, дихнувши своїм липовим ароматом, покликав бджілок з липового цвіту мед збирати, а з баштанів прикотив смачних кавунів і поклав до ніг царівни. Серпень обдарував її жовтим колоссям жита та пшениці і різними плодами та овочами. Раділа царівна Літо і збиралася сперечатись з Весною, котра з них найкраща, аж тут з неба Вересень, Жовтень і Листопад до їхньої сестри Осені прилетіли. Брати Вересень і Жовтень обдарували Осінь чим тільки могли – від солодких грон винограду до спілих яблук, груш, слив та горіхів, а овочів... нема що й говорити!

Малюнок автора

До того всього Жовтень пофарбував чарівними фарбами гаї і сади. Поки добрався запізнений Листопад, то вже не мав що подарувати Осені. Сердитий, він роздув вітрами, полив холодними дощами і обтрисив все листя з дерев, виткавши з нього різнобарвний килим, по якому гуляла Осінь.

Закохані в царівну Зиму брати Грудень, Січень та Лютий спустилися останніми на землю, але, на жаль, вже не мали що подарувати своїй царівні; тоді домовились і накрили всю землю біло-пухнастим килимом снігу, через річки та озера перекинули льодові мости, а щоранку розмальовували вікна кришталевиими квітами і сіяли білими сніжинками. Зимі сподобались їхні дарунки, але її сестрам та братам, які служили їм, не сподобались холод, мороз і сніг і вони почали нарікати на своїх братів. Але це тільки розлючувало їх, і вони починали дути завірюхами, сікти снігом та лютувати морозами. Та накінець Лютий змилювався над своїми братами та сестрами-царівними і подарував Зимі квітку, яка виросла з-під снігу. Її назвали Підсніжником, і всі зраділи їй, бо це знак, що природа не померла навіки і що знову все оживе. І відтоді брати-місяці живуть у гармонії і дарують кожен у свій час дарунки своїм принцесам.

Ірина МОЙСЕЙ

Казка про доброго дракона Звірка і Оленку-красуню

(Продовження з попереднього числа)

Уже місяць минув, відколи живе Оленка в Звірка. Спочатку дуже боялася, що дракон хитрує. Сам же казав, що мале і худе, тож тепер відгодовує, а потім хрум-хрум – і нема Оленки. Та з дня на день страх розвіювався.

Спочатку кілька днів облаштовували її кімнату в одному з кутків печери. Звірко змайстрував ліжко, стіл і навіть крісло під її зріст. У коробках, які «з'явилися» перед печерою разом з Оленкою, знайшлося багато чого корисного: і посуд дорогий, і тканини вишукані, і навіть коштовності дорогоцінні. Розглядаючи данину, Звірко згадав переляканого старосту села і усміхнувся. Відколи дізнався від Оленки, чому у жертву вибрали саме її, то і стид минув, і жаль кудись подівся. Йому було байдуже до того добра, але радів, що це все згодиться його «полонянці».

А ще Звірко похвалився своєю бібліотекою. Оленка аж сплеснула, як побачила величезні полиці з безліччю книжок.

– Ще від прапрадіда збираємо, – загордився Звірко, побачивши здивування дівчинки. – Читати вмєш?

– Вмію, – не відводила захопленого погляду від книг.

– От і чудово, будеш по вечорах мені читати.

– А ти? Ти що не вмєш? – спитала несміливо.

– Вмію, – усміхнувся Звірко, – тільки, поглянь, книжка на моїй долоні, як сірникова коробка на твоїй, дуже незручно мені читати. А я так люблю казки!..

І справді, Звірко дуже любив казки – Оленка це запримітила ще з першого вечора читань. А ще... Одного вечора, читаючи дуже сумну казку, вона запримітила, як розчулився Звірко, аж очі йому слізьми наповнились. І тоді всі її побоювання остаточно розвіялися: «Не може бути людожером такий чутливий дракон...». Оленка уже зовсім було заспокоїлась, та не надовго. Таки наступного дня спокій її зник, як роса на сонці. Вранці несподівано тишу в печері розітнуло гостре, неприємне «Кр-р-р-а-а, кр-р-р-а-а-а!». Оговтавшись, Оленка перевела погляд на Звірка, який до того спокійно попивав ранкову каву, яку принесла сорока, і їй зовсім не сподобалась тривога в очах дракона.

– Звірку, скажи, це просто ворон, так?

– Це не просто ворон. Це Кряк – посильний Баби-Яги, – відповів дракон, стараючись приховати стурбованість.

– Як гадаєш, чому він прилетів?

– Зазвичай стара посилає його, аби попередити про свій приїзд, – не зводив очей Звірко з ворона, який кружляв над ним, і

піднявши зі стола й розгорнувши записку, випущену птахом, підтвердив: – Так і є, завтра прилітає. І чого це її дідько несе?

– Може, просто скучила за тобою?

– Та ні. Раз в десять років вона «скучає» за мною, а тут ледь місяць минув від останнього візиту. Щось тут не те. Та не будем голови сушити, прилетить і сама розкаже... – підбадьорливо моргнув Звірко до Оленки.

(Далі буде)

Тетяна ЧОРНОВІЛ

Лютий

Чом це, місяцю хороший,
Називають тебе – Лютий?
За метелиці й пороші,
Чи за став, що льодом скутий?

Що холодним днем лютневим
Змусив ти мороз тріщати,
Чи за іній, що деревам
Одягнув найкращі шати?

За двори з сніговиками,
Чи за зашпари в долоні,
Чи за ковзанку з санками,
Чи за носики червоні?

Чи за землю, що вкриваєш
Сніговою пеленою,
Чи за смуток, що ховаєш,
Зустрічаючись з весною?

Катерина ПЕРЕЛІСНА

Сніжок

Ой, летить сніжок, летить,
Заміта дороги!
Ходять діти по снігу –
Загрузають ноги.

Снігу, білий сніжку!
Посипай доріжку.
Насип цілу гору
Біля цього двору.

А лопатки наші де?
Нащо їх сховали?
Таж вони якраз на те,
Щоб сніг розгрібали.

Ой, летить сніжок, летить,
Пада на доріжки!
Та не глибоко тепер –
Не загрузнуть ніжки!

Валентина КАМЕНЧУК

Ковзанка

В горах ковзанку з води
Збудували холоди.
Взявши крила в білі боки
Танцювали там сороки.
Білки, лиски і зайчата
Вчилися їздити на санчатах
Не ловив і вовчик гав –
На льоду пісні співав
Так цікаво, так завзято,
Що забудеш їсти й спати!
Аж ведмедик клишоногий
Вухо висунув з барлоги!

Платон ВОРОНЬКО

Дідів портрет

Ми ліпили сніжну бабу,
Доки вечір наступив.
А вночі якийсь незграба
Шапку й вуса приліпив.

Підійшов Омелько-дід,
Усміхнувся: «Все як слід.
Шапка, вуса й борода,
Ще й чуприна вигляда.

Гей, хто в хаті, гляньте, йдіте,
Мій портрет зробили діти!»
Вмить зібрався цілий рід:
«Справді, з баби вийшов дід!»

Василина ГОЛОВЧУК

Сюрприз для мами

Снігові ніяк не хочеться відходити, адже привчився до дітей і до всього довкола.

День за днем його стає все менше і дні стають все довшими.

Вдень, коли сонечко посміхається до землі і пестить її своїм вже не таким холодним промінням, із стріх вода капле. А це значить, що весна дає знати про себе і про свято мами теж.

Я хотів би зробити мамі сюрприз, та такий, щоб усі аж ахнули, а підсніжники були б тільки додатком.

Одного дня, повертаючись зі школи, попросив свого друга Василька піти зі мною до нори лисиці, про яку він мені розказував, що знає, і спіймати її.

Він згодився і ми пішли в пошуки у поле, яке ще було білим-білим, а там заблудилися, ходили майже до вечора, та так і не знайшли сховище лисиці.

Вернулися додому промерзлі і голодні, а більш за все змучені і досадні, що не вдалося здійснити задумане.

Я ані трохи не подумав, що на мене чекає вдома. Не знаючи, що у мами вихідний, я пішов у поле прямо зі школи, не повідомивши нікого. Був певний, що бабуся буде згідна зі мною і все буде гаразд, але не для того хліб, хто його пече, а для того, хто буде його їсти. Так і зі мною.

Дома мама чекала мене із березовим прутом та так відіграла його на мені! Сюрприз для мене – це було вперше і востаннє, коли я був «бавлений» так гаряче.

Бабуся прийшла на допомогу:

– Схаменися, що із тобою? – говорить до мами. – Ти мені не такі сюрпризи робили, а я ніколи не карала за них.

– А ти чого стоїш, як укопаний, і не тікаєш? – питає мене.

Але я не міг відкрити рота, ані зробити хоч би один крок.

Стояв, як укопаний.

Повернувся батько з роботи і застав мене у ліжку. Здивований, запитує, що сталося, я захворів чи що?

Я відповідаю зі сьозами, які так і покотилися із очей:

– Я хотів впіймати лисицю, щоб подарувати мамі, аби мала і вона хутровий лисячий комірць, як і всі

жінки, а вона мене за те...

– Ну вибач мені, що так поступила з тобою. Тому що від тебе я буду рада носити все, що ти мені подаруєш, але як тільки виростеш, не забувай про це. А поки що я буду задоволена підсніжниками, які ти подаруєш, і твоєю гарною поведінкою, – сказала мама.

Платон ВОРОНЬКО

Чотири вітри

Наша Оля по сніжку
 Біга в білім кожушку.
 І не визнаєш, де сніжок,
 А де білий кожушок.
 Кожушок –
 Немов пушина,
 Мов сніжина –
 Порошина.
 А у баби кожушина –
 Чорний комір висне з пліч,
 Наче
 Ніч.
 Темна ніч.
 Баба каже: «Геть на піч!
 Житом ніженьки потри,
 Бо вітри,
 Вітри,
 Вітри
 Вилітають із нори,
 Заберуть тебе в мішок,
 Знімуть білий кожушок,
 Кинуть в полі на сніжок.
 І холодна, і сира
 Замете тебе кура.
 Ну, пора,
 Пора,
 Пора!
 Геть до хати із двора».
 Оля кинулась до хати,
 Там її зустріла мати,
 Обтрисила, обігріла,
 Теплим чаєм напоїла,
 З медом пряників дала.
 Тут і баба підійшла,
 Підійшла і почала:
 «Ти мала,
 Мала,
 Мала!
 Чом обідати не йшла?
 Завдала мені тривоги,
 Застудила руки й ноги,
 Знов у валянках вода.
 Ой біда,
 Біда,
 Біда!
 Глянь: на шибці – борода!
 То Найстарший Вітровій,

Сніговій,
 Буревій,
 У накидці вихровій,
 Вже давно гаса по полю,
 Хоче вкрати нашу Олю,
 Ти лягай,
 Лягай,
 Лягай!
 Знов у двір не вибігай».
 Оля кинулась до ліжка,
 Мати їй накрила ніжки,
 Побажала щастя й долі.
 Оля спить...

І сниться Олі,
 Що Найстарший Вітровій,
 Сніговій,
 Буревій,
 У накидці вихровій
 Зупинився коло хати,
 Став кричати,
 Вимагати,
 Щоб пустили Олю з хати.
 Баба каже: «Не пущу!»
 Мати каже: «Закричу!»
 Вітер каже: «Як наляжу,
 Вікна, двері потовчу.
 Вікна, двері потовчу,
 Вашу Олю підхвачу,
 Закручу,
 Поволочу
 По левадах та по полю
 Вашу Олю,
 Олю,
 Олю,
 Щоб узнали нашу волю,
 Буйну волю вітрову,
 Грізну силу вихрову!»
 Мати вітра не пускає.
 Вітер вікна витискає,
 Підіймає Олю вгору
 І несе на білу гору,
 Де живе його сестра,
 Снігокрутиця кура.
 А кура
 Кричить: «Ура!»
 Я стара,

Стара,
 Стара!
 В мене сива голова,
 Кров у мене снігова,
 Руки в мене крижані –
 Дайте Оленьку мені!»
 Закрутила бідну Олю,
 Заморозила до болю.
 Все несе,
 Несе,
 Несе
 За дорогу, за шосе,
 За городи, за підмети
 І штовхає у замети.
 Оля кличе, Оля плаче,
 Та ніхто її не бачить,
 І не бачить,
 І не чує,
 І з біди не порятує.

Раптом чує... хтось рукою
 Ще й тепленькою такою,
 Обіймає,
 Пригортає,
 Тихим голосом питає:
 «Ой мала,
 Мала,
 Мала,
 Що ти хочеш?»
 «Я? Тепла!» –
 Оля враз відповіла.
 Спалахнуло в полі світло,
 Все засяяло,
 Розквітло.
 Трави, проліски навкруг,
 І не чути лютих хуг.
 «Хто ти будеш, друже мій?»
 «Я – Весняний Вітровій!
 Я лечу,
 Лечу,
 Лечу,
 Дам і сонця, і дощу.
 Все я дам тобі, мала.
 Що ти хочеш?»
 «Я? Тепла!» –
 Оля знов відповіла. –
 Ну, іще, (Продовження на 9 ст.)

Людмила ДОРОШ

Чого ж Оксанка любила зима

Ой і любила ж Оксанка зиму! Хоча так же палко вона любила і весну, і літо, і рудокосу осінь, але із зимою у неї пов'язалося ще більше приємних спогадів. Надворі – віє-завіває, мороз малює химерні візерунки на склі і їй ледь-ледь видко надвір, та і що ж вона може там угледіти? Адже безконечна пухка і товста ковдра вкрила геть усе! Лавки, на якій вони з бабусяю часто сиділи, розмовляли або спочивали, не видно зовсім – замість неї величний м'який диван гордовито дивиться і немов кличе відпочити на своєму пухкому покривалі. Густі кущі троянд і собі заховалися під білосніжну шубку і тепер хитро дивляться на світ, мовляв, ми зовсім не кущі, ми високий пагірб, який за ніч виріс посеред саду! А будка Каштана, Оксанчиного улюбленого рудого собаки, теж виросла і розширилася і тепер бовваніла з розкритим ротом. То Каштан, прокинувшись зранку, вибіг на голос Оксанки і зробив широку дірку у товстому шарі снігового покриття, яке сховало під собою і будку, і миску для їжі, і оту смачнющу кістку, яку вчора кинула йому Оксанчина бабуся за те, що він такий добрий сторож.

Коли за ніч випадало багато снігу, дідусь раненько вставав, взував свої величезні валянки і йшов надвір відкидати сніг. Коли Оксанці вдавалося прокинутися раніше звичайного, вона теж взувала свої чобітки, просила бабусяю замотати їй голівку товстою пуховою хусткою,

щоб лише очі було видко, адже надворі холодно і лютий мороз щипає за щічки і носик. У неї була невеличка лопата, якою вона гралася влітку в піску, але Оксанка хотіла працювати пліч-о-пліч зі своїм дідусем, тож вона випросила у нього справжню лопату, щоправда, трішки меншу, ніж у нього, і вони завзято відкидали сніг через невеличкий парканчик прямисінько у садок, де спочивали цибулини тюльпанів, нарцисів, спали міцним сном багаторічні хризантеми та піони. Оксанка, працюючи, думала: «Тепер ви, квіточки, не змерзнете від холоду, цей пухнастий сніжок нагріє вас, а весною напоїть водицею, і ви зацвітите, немов у казці!»

І коли вони з дідусем доходили вже аж до хвіртки, виходила бабуся і кликала їх до столу, де їх чекали гарячі, тільки що зняті зі сковорідки млинці, а самовар вже починав свистіти, і дівчинці здавалося, що він казав їй: «Ходи, Оксаночко, за твою працю ти заслуговуєш велику чашку духмяного чаю!»

І вони сідали за стіл, розпашіла від роботи та свіжого повітря дівчинка була вже добре зголоднілою, тож млинці дуже швидко зникали у неї за щічками, а услід за ними зникав і чай з медом та шматочком лимона.

А от під вечір, допомігши бабуся впоратися із домашніми справами, вони відпочивали. І коли вже темрява починала осідати на землю, а біля кожного подвіря

на стовпах запалювали ліхтарі, Оксанка з бабусяю любили вийти надвір помилуватися зимовим вечором. Колись Оксанка взувала дідусеві валянки, і хоча вони були такі великі, що дівча ледь ворухилося у них, їй було тепло, весело і чомусь так добре-добре, тож навіть коли бабуся з дідусем подавали їй маленькі дитячі валяночки, вона частенько просила дідуса позичити їй його валянки, і вони з бабусяю йшли до перевулку, дивилися на дим, який піднімався з димарів їхніх сусідів, слухали завивання хурделиці і милувалися снігом, падіння якого можна було побачити у світлі вуличних ліхтарів. А в ті дні, коли снігопад припинявся і все устеляла снігова перина, яка виблискувала мільярдами блискіток під світлом ліхтарів, Оксанка з бабусяю зламували по довгій бурульці і під світлом місяця, зірок та вуличного ліхтаря малювали дивні візерунки на незайманому снігу. А коли дівчинка поверталася до хати і, втомлена після такого насиченого дня, заплющувала оченята, всі ті звірята та дивні візерунки на снігу оживали і починали витанцьовувати дивні танці, мільярди іскристих сніжинок виблискували ще яскравіше, а високі дерева, вкриті снігом, починали погойдуватися під вітром і наспівувати якісь химерні дивовижні пісні.

Тож Оксанка дуже любила і сніг, і хуртелицю, і мороз, і їхнє з бабусяю малювання на снігу, і взагалі вона дуже любила зиму. Та і як же її можна було не любити?

(Початок на 7 ст.)

Іще,
Іще,
Хай жаркіше припече!»
Сонце гріє,
Пригріває,
Вітер віє,
Повіває,
Теплий вітер
Суховій
Пилом горнеться до вій,
Наганяє люту спеку.
А іти іще далеко.
Оля вибилась із сил.
Всюди пил,
Пил,
Пил.
Оля каже:
«Дайте пити!
Я не можу більше жити.
Хоч краплиночку
прошу...»
І схилилась на межу.
Згодом чує – хтось гукає,
За плече її торкає.
Каже: «Я допоможу!
Я біжу,
Біжу,
Біжу,
Сонцю шлях загороджу!»

Налетіли сизі хмари,
Грому гримнули удари,
Почалася літня злива.
Оля, рада і щаслива,
Запитала: «Хто ти є,
Добре щастячко моє?»
«Я є Літній Вітровій,
Лину в хмарі грозовій.
Всім, хто просить
І не просить,
Поливаю жито, просо,
Все оновлюю дощем!»
Оля крикнула: «Іще!
Ну, іще,
Іще,
Іще,
Хай водиця потече,
Щоб обмитись,
Освіжитись,
Щоб награтись,

Накупатись!»

Оля бовтається в ставі,
У веселчаній заграві,
Під вечірнім промінцем
Зашарілася лицем.
За купанням зголодніла.
Каже: «Я давно не їла.
Дайте їсти,
Їсти,
Їсти,
Хоч на мить до столу сісти».
«Я, Осінній Вітровій,
Йду по стежці золотій.
Дам я спілого ренклоду,
Дам я грушу бергамоту».
Зашумів осінній вітер,
Мокре личко Олі витер.
Як війне сюди-туди –
Всюди падають плоди
У краплиночках роси.
«Ой, труси,
Труси,
Труси!
Всі дерева обтруси!»
Тільки й чути Олю раду.
В неї повно винограду,
І ренклоди, й бергамоти
В ніжнім сяйві позолоти.
Вітер трусить, не вгаває,
Із дерев плоди зриває,
Потім листя полетіло.
Оля дивиться несміло,
Хоче крикнути: «Не ввій,
Мій Осінній Вітровій!»

Але вітер віє,
Віє, –
Вже повсюди сніг біліє,
А із снігу йде кура.
«Я стара, –
Кричить, –
Стара!
В мене сива голова,
Кров у мене снігова,
Руки в мене крижані –
Дайте Оленьку мені!»

Оля кинулась тікати,
Та спіткнулась коло хати
Й пробудилася вона...
А за вікнами – весна.

Марія ЧУБІКА

ЯКА НАША МОВА?

Звечора стояв пронизливий лютневий мороз, та коли сонечко вже піднялося над Магурою, а на небі білим табуном повільно пливли кучеряві хмари, потеплішало.

Діти галасливою юрбою, хто з лижами, а хто із санчатами, поспішали на Йвантів грунь. Товстий шар іскристого снігу покрив чорну землю, і санки та лижі із швидкістю мчалися аж до залізниці.

Почувши крики, які лунали на все село, мої внучата теж подалися туди і, мабуть, забули, що пора повертатися додому.

Нетерпеливість повела мене за ними. Під ногами весело скрипів сніг. Я йшла повільно, щоб насолодитися білим-пребілим царством і чистим повітрям.

«Надзвичайна санниця*» – подумала і поволі піднімалася до дітей.

Побачила їх навколо вогню. Вони смакували печеною картоплею, перекладаючи її, гарячу, то в одну, то в другу долоньку. Ніхто не запримітив мене, і я стала біля товстого чорного стовбура старої черешні.

Говорили дуже голосно, але малий Василько перекичав усіх і повідомив: «Наша група готує артистичний виступ для Свята рідної мови. Я вже знаю, що

наша мова – калинова», – авторитетно мовив він.

– Неправда, – крикнув Іванко. – Наша вчителька казала, що мова наша – барвінкова. От яка, щоб ви знали всі!

–Ти-хо! Ти-хо! – почувся голос третьокласника Миколки. – Я знаю ще з попередніх класів, що наша мова – солов'їна. От яка!

– Ні, ні, не солов'їна, а барвінкова, – не відступав Іванко, а Василько і собі почав кричати, а разом із ним і його друзі.

Я наблизилась до гурту, і їхні дзвінки голоси затихли.

– Браво, діточки, ви молодці! Правда кожного із вас: і Василькова, й Іванкова, і Миколчина. Чому? А тому, що наша мова і прекрасна, й калинова – як червоні грона стиглої калини, і вічно жива, як вічнозелений барвінок, і мелодійна, як чарівні трелі солов'я. Вона єдина, наша рідна, як буває одна рідна матінка у нас. Отже, вона і калинова, і барвінкова, і солов'їна, і ми повинні її берегти, любити, гордитися нею, боронити її і закарбовувати назавжди у свої серця, – сказала я і ще якісь хвилини бесідувала з ними.

Опісля ми всі спустилися в село, бо день хилився до склону.

*Санниця – снігова дорога.

Прислів'я та приказки про лютий

- * Лютий – місяць вітрів і кривих шляхів.
- * Лютневий сніг за золото дорожчий.
- * Питає лютий, чи добре взутий.
- * Лютий лютує, та весні дорогу готує.

- * У лютому зима вперше з весною зустрічається.
- * Лютий воду відпускає, а березень – підбирає.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга й однокласника зайчика Косі Вуханя

II

Біля школи вже зібралися учні. Вони скупчилися перед ґанком, попідбирали хвости (в кого такі були) й чекали появи директора.

Що й казати, завжди якось лячно починаєти у житті щось нове.

А якщо ти й взагалі боягуз, то й поготів.

Жив ти біля маминої спідниці, за все відповідала мама, оберігала тебе від усіх небезпек, тривог і неприємностей, а ти тільки їв, спав і розважався.

І от раптом мама лишилась десь за парканом, а ти сам-один вперше йдеш у ще незнаний, сповнений несподіванок світ. Ноги в тебе підгинаються і тремтять. У роті сохне, у грудях пече, а в животі тенькає й холоне.

Кося Вухань стояв поряд з Кольком Колючкою і так голосно цокотів зубами, що Колько повернувся і злякано спитав:

– Ой, що це?

– З-зуби, – затинаючись, чесно признався зайчик.

– Боїшся? – спитав Колько.

– Б-боюсь, – признався Кося.

– І я боюсь, – сказав Колько. – Давай разом боятися.

– Давай!

І такий він став раптом Косі дорогий, цей їжачок Колько, що Кося обняв би його зараз (якби не оті колючки!).

«От з ким я дружитиму!» – одразу вирішив він. І йому стало трохи легше.

Нарешті на ґанок вийшов директор Бурмило Михайлович Ведмідь. За ним вчителі – пантера, жирафа, лисиця, слон, мавпа і бегемот.

– Добрий день, діти! – урочисто сказав Ведмідь. – Вітаю вас з початком навчального року в нашій школі. Дозвольте представити вам ваших учителів. От! Будь ласка! Класним керівником у вас буде Росомаха Ягуарівна. Вона викладатиме лісову математику. Лісознавство викладатиме Лисавета Патрикєзна. Лісторію, тобто лісову історію, – Мамонт Африканович. Лісографію, тобто лісову географію – Жирафа Жирафівна. Фізкультуру – Макак Макакович. Спеціальний музичний предмет сольфеджіо – Бегемот Гіпотамович. А ведмежу мову викладатиму я сам... Сподіваюсь, що всі ви будете вчитися старанно і сумлінно, не завдаватимете клопо-

ту вчителям і мені не доведеться викликати в школу ваших батьків... А тепер – у клас! Починаються уроки.

Бурмило Михайлович закатав у великий лісовий дзвоник.

На першому уроці Росомаха Ягуарівна знайомилася з класом.

Крім зайчика Косі Вуханя та їжачка Колька Колючки, в класі були: з хлопчиків – лисеня Рудик Лісовенко, ведмежа Михайлик Ведмеденко, вовченя Вовчик Вовченко і борсученя Боря Сук; з дівчаток – рисеня Раїска Мняу, лісове козеня Зіна Бебешко, лосеня Сося Лось та білченя Вірочка Вивірчук.

Кося Вухань, звичайно, сів за одну парту з Кольком Колючкою. Але де ви бачили, щоб у першому класі вас одразу посадили з ким ви хочете. Познаюмившись з усіма, Росомаха Ягуарівна почала усіх пересаджувати... Косю Вуханя посадила з Вовчиком Вовченком, а Колька Колючку з Раїскою Мняу.

Не минуло й п'яти хвилин, як Вовчик Вовченко вкусив Косю за вухо.

– Т-ти чого?! – сахнувся Кося.

– Просто так, – вищирився Вовчик і знову вкусив Косю за вухо.

– Перестань! – стиха зойкнув Кося.

– Ги! Не перестану, – знову вищирився Вовчик. – Хіба можна таке вухо не вкусити! Колосальне вухо! Спеціально для того, щоб кусати. Ги-ги-ги!

– Ти що – хуліган?!

– Хуліган! – гордо сказав Вовчик. – А ти хто – заєць?

– Заєць...

– Ги-ги!.. Заєць! Заєць! Боягуз!

– Чого це б-боягуз... – почервонів Кося. – Я просто... просто собі заєць.

– А от і не просто! Заєць – значить, боягуз. Усі зайці боягузи. І ябеди. От я знаю, ти зараз піднімеш лапу і скажеш Росомасі, що я тебе за вухо вкусив. Скажеш? Скажеш!

Кося не встиг нічого відповісти, бо в цей час Росомаха Ягуарівна повернулася до них і сказала:

– Вухань і Вовченко! Ви чого розмовляєте? На уроках розмовляти не можна. Ану підніміть, Вухань, і розкажи всьому класу, про що це ви говорили. Нам усім цікаво послухати.

Кося підвівся і втупився в парту, не кажучи ні слова.

Як мавпи діставали з криниці місяць

Китайська народна казка

В лісі, на схилі гори, жила ватага мавп. Одного місячного вечора спустилися вони до підніжжя, щоб удосталь погратись на великій галявині. Бігають собі поміж деревами та кущами, стрибають, з цікавістю розглядають усе довкола...

Одне маленьке мавпеня видряпалося на дерево і побачило внизу під собою криницю. Хутко спустилося воно на цямрину і зазирнуло всередину. Ой лишечко! Там на самому дні сяяв повноликий місяць. Злякалося мавпеня: адже коли місяць потоне, то в лісі стане зовсім темно. Щодуху кинулося воно до ватаги.

– Біда! Біда! – гукало мавпеня. – Місяць унав у криницю!

Велика мавпа підбігла до криниці і зазирнула всередину. Ясне коло місяця справді виблискувало на дні.

Скликала вона всю ватагу й каже:

– Справа кепська! Місяць упав у криницю. Треба якось дістати його звідти, поки він не потонув.

– Лізьмо на дерево! – запропонувало мавпеня. –

Почіпляємося одне за одного і довгим ланцюгом спустимося прямо в криницю. Так і витягнемо його звідти.

Порадилися мавпи і вирішили, що пропозиція слушна. Позалазили на дерево. Одна мавпа міцно вхопилася задніми лапами за гілляку, що простяглася над криницею, і повисла вниз головою. До неї причепилася інша мавпа, взявшись своїми задніми лапами за передні старої. Так, тримаючись одна за одну, мавпи повисли довгою вервечкою над криницею. Останнім у цьому довгому ланцюгу було мавпеня.

– Чудово! – закричало воно з криниці. –

Зараз дістану! Спустило передні лапи вниз, та замість місяця вони зачерпнули повну пригорщу води. У криниці колами пішли хвилі. Місяць розпався на дрібні цятки і розплився в усі боки.

– Ой лишечко! Місяць порвався! – заголосило мавпеня. Велика мавпа почула це і сердито мовила:

– Оце так помічники! Навіть такої дрібниці не здатні зробити! Порвали на шматки місяць! Що ж нам тепер робити?

Невдовзі в криниці хвилі уляглися, і ясне коло місяця знову опинилося на своєму місці.

– Не хвилюйтеся, – зраділо мавпеня. – Місяць знову цілий.

Воно ще раз простягло лапи вниз, та й цього разу в жмені замість місяця була вода, а світле коло розділилося на кілька світлих плям. Лапи мавпеняти ще кілька разів пірнали у воду, щоб вилловити хоч уламки місяця, та надаремно.

– Що ж мені робити? – запхикало в розпачі мавпеня. – Тільки торкнешся цього місяця, а він враз

розпадається. Ніяк його в руки не візьмеш.

– Доки ми висітимемо? Вже лапи болять! – почали ремствувати інші мавпи.

Велика мавпа задерла голову й глянула на небо. Звідти до неї усміхався ясний повний місяць.

– Погляньте! – звернулася вона до всієї ватаги. – Місяць спокійнісінько висить собі на небі, а там, у криниці, певно, його відображення. Вилазьте, дурні, мерщій сюди!

Усі мавпи послушали її і хутко повилазили з криниці. Потім посідали на розлогому гіллі і, весело сміючись, позирали на ясне коло повного місяця.

ЗАЗАДКИ

Другий він в календарі,
Холодно у цій порі.
Снігопади, завірюха,
Всі ховають в шапки вуха.

(Ліушці)

Скрізь зима,
Та що це, сон?
– Сад цвіте! – гука Антон.
– Білий цвіт он на калині!..
Та ми знаєм, що це...

(Ліуці)

Промінчик лагідно всміхнувся,
У лісі пролісок проснувся.
Все прокидається від сну,
Стрічає дівчину-Весну.

(Березень)

Під вікном моїм калюжа
Уночі замерзла дуже,
Узялася склом твердим,
Добре ковзатись на ній.

(Ліуці)

Я – істота нежива,
Я – істота снігова.
З кульок я складаюсь,
Діток потішаю.

(Сніговик)

І граємося, і вчилимося!

Хоч лютий лютує, але весну чує

(Узгодження іменника з особовим займенником)

1. Запам'ятайте прислів'я «Хоч лютий лютує, але весну чує» і його значення: хоч місяць лютий ще морозний, холодний, ще можуть падати сніги, але буває й така погода, яка показує, що невдовзі настане наступна пора року – весна. До іменників *місяць, зима, сніг, весна, погода, небо, озеро, вікно, ягня, дитя* підберіть відповідний займенник – чоловічого роду *він*, жіночого роду *вона*, середнього – *воно*. Складіть по одному реченню з кожною парою іменника із займенником. Зразок: *Тепер місяць лютий, він ще холодний.*

2. Прочитайте строфу віршика:

Замела снігами

Поле й сад зима,

І в пташок маленьких

Їстоньки нема.

Розкажіть, що сталося з нижченамальною пташиною хаткою? Чим стурбовані пташки?

3. Прочитайте наступну строфу і поясніть, що наказує мама своїй донечці:

А матуся каже:

– Ти ж не забувай,

Кожним ранком пташкам

Кришку хлібця дай.

4. Розгляньте слідуючий малюнок і розкажіть, чи послухалася донечка своєї матері і як вчинила?

5. Дивлячись на намальованих пташок, чи можете уявити собі, що вони приблизно так прохали дівчинку:

Горобець бідненький

На віконце сів:

Їсти! Їсти! Їстоньки!

Холодно! Джив! Джив!

6. Складіть казочку про цю зимову пригоду.

7. До яких слів можна підібрати займенник чоловічого роду *він*, жіночого – *вона*, середнього – *воно*, і які форми нижчеподаних слів більше подобаються і чому:

– мама – мати, матуся, матусенька;

– дочка – доченька, донечка, доня;

– пташка – пташечка, пташиночка, пташенятко;

– зима – зимка, зимонька;

– хата – хатка, хатинка, хатинонька;

– сніг – сніжок, сніжечок.

Подав І. Ребошанка

Зроби власними руками!

Квітка технікою «квіллінг»

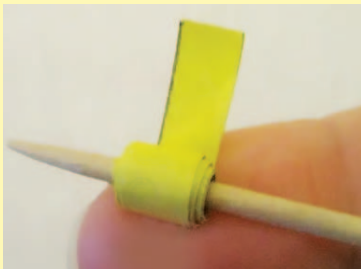
Квіллінг – це мистецтво робити щонебудь із загорнутих особливим чином довгих і вузьких смужок паперу. Слово походить від англійського «quill», що значить пташине перо. З паперових спіральок створюються об'ємні композиції неймовірної краси. Квіллінг використовують під час створення подарункових упаковок, листівок, альбомів, рамок для фотографій. Це заняття було досить популярним серед черниць у 14-15 столітті. Сьогодні ж техніка квіллінга також дуже популярна. Спочатку він поширився у Німеччині, Англії, а потім в Америці, після чого, завдяки своїй простоті, доступності та невитратності, квіллінг став популярним в усьому світі.

Сьогодні пропонуємо вам навчитися робити квітку технікою квіллінга, нею ви можете прикрасити власноручно зроблену листівку для свята 8 Березня.

Нам потрібно двосторонній кольоровий папір, клей, кольоровий картон – це фон для створення листівки, і кілька зубочисток.

Найпростіший елемент квіллінгу – це спіралька, для її виготовлення необхідно накрутити смужку кольорового паперу шириною 0,5-0,7 см і довжиною до 25 см на зубочистку, потім зняти її, трохи розпустити і під-

клеїти краєчок паперу клеєм. Спіралька готова – на основі цієї заготовки за допомогою різних затискачів можна виготовити різні елементи.

За допомогою стискання пальцями спіральки з одного боку можна виготовити пелюстку або листочок для майбутнього квітки.

Якщо затиснути спіральку з двох сторін – вийде човник, який також можна використовувати як листочок. А якщо з одного боку спіральку затиснути, а з іншого прогнути всередину – вийде сердечко.

Коли всі елементи будуть готові, необхідно сформувати з них заздалегідь продуману композицію і приклеїти клеєм до картонної основи, за основу також можна використовувати оксамитовий папір, такий виріб виглядатиме ефектніше.

Переклала з російської Людмила Дорош,
www.liveinternet.ru

Сторінка народознавства

15 лютого – Стрітення

Празник Стрітення святкують за 40 днів після Різдва Христового.

В цей день зима, кажуть, іде туди, де було літо, а літо – де була зима.

Зиму веде попід руки старий дід Мороз, вона зігнулася, трясеться і ледве йде. Кожух на бабі Зимі полатаний, чоботи подерті, а в хустці на голові миші діри прогризли, і з тих дір сиве волосся стирчить. В руках Зима несе надщерблений кошик з льодом, а через плечі у неї – порожнісінька торба.

У Літа вінок на голові, сорочка, квітами мережена, зелена плахта, – весела і вродлива дівчина. Літо несе в руках серп і сніп жита, пшениці та всякої пашниці...

При зустрічі на Стрітення стара Зима і молоде Літо сперечаються між собою – кому йти, а кому вертатися? Якщо до вечора стане тепліше – Літо переспорило Зиму, а якщо холодніше – Зима.

За народним віруванням, літо зустрічається з зимою двічі на рік: на Стрітення – 15 лютого та в день святої Анни – 3-го грудня.

В день Стрітення в церквах України святити воду та свічі. Посвячені на Стрітення свічки звалися «громичними», бо їх запалювали і ставили перед образами під час грози, щоб оберегти людей і худобу від грому. Свячена громична свічка в день свята запалювалася ще й для того, «щоб весняна повінь не пошкодила посівів і щоб мороз дерева не побив»; зі святом пов'язано ряд народних прикмет, – «Коли на Громницю півень не нап'ється

водиці, то на Юрія віл не наїсться травиці», «як на Громницю в лютий день ясний, то буде льон прекрасний», «якщо на Громницю з дахів тече, то зима ще довго ся проволоче»; свято для людини означало прихід весни, тому казали: «Громниця – скидай рукавиці, близько весна», хоч остерігалися й зими, яка ще може дати про себе знати (звідси приказка «Громниця – зими половиця»); тому й ведмідь на Громницю «буду свою або руйнує, або наново будує».

Ясна і тиха погода в цей день віщує добрий урожай поля і роїння бджіл.

Вітер – погана ознака. Відлига – жди пізньої весни і бережи пашу та хліб, бо в поле виїдеш нескоро. «Як на Стрітення півень нап'ється води з калюжі, то жди ще стужі!». Або ще кажуть так: «Як нап'ється півень води, то набереться господар біди!».

Коли святити в церкві воду, селяни набирали тієї води в нову – ще не вживану – посудину, приносили додому і пильно берегли. Цій воді приписувалась магічна сила. За народним уявленням, це – цілюща вода. Нею натирали хворі місця і вірили, що «поможе». Найкраще ця вода ніби помагала від «пристріту» – від хвороби, що її спричиняло «погане» око.

Колись, як чумаки виходив у дорогу, господар давав йому хліб, сіль і кропив стрітенською водою волів, воза і самого чумака, примовляючи: «Боже тебе збережи!».

Віра в силу стрітенської води в багатьох селян збереглася ще й досі.

Проліски

Вальс

Музика і слова Віри ПОЛЯЧЕНКО

Am Dm E Am Dm Am

7 E Am Am Dm E Am

15 Dm Am E Am Dm E Am

О-па-да-ють ще сніжинки та лягають по землі, але
вже сто-ять стежинки, мов святкові, в убранны. Мов святкові, в убранны.

Опадають ще сніжинки
Та лягають по землі,
Але вже стоять стежинки,
Мов святкові, в убранны.
Мов святкові, в убранны.

Білі проліски – квіточки,
Око радують вони
І до сонечка листочки
Простягають догори.
Простягають догори.

Перші промені лягають
На маленькі пелюстки,
Бо вони, звичайно, знають,
Це – є вісники весни.
Це – є вісники весни.

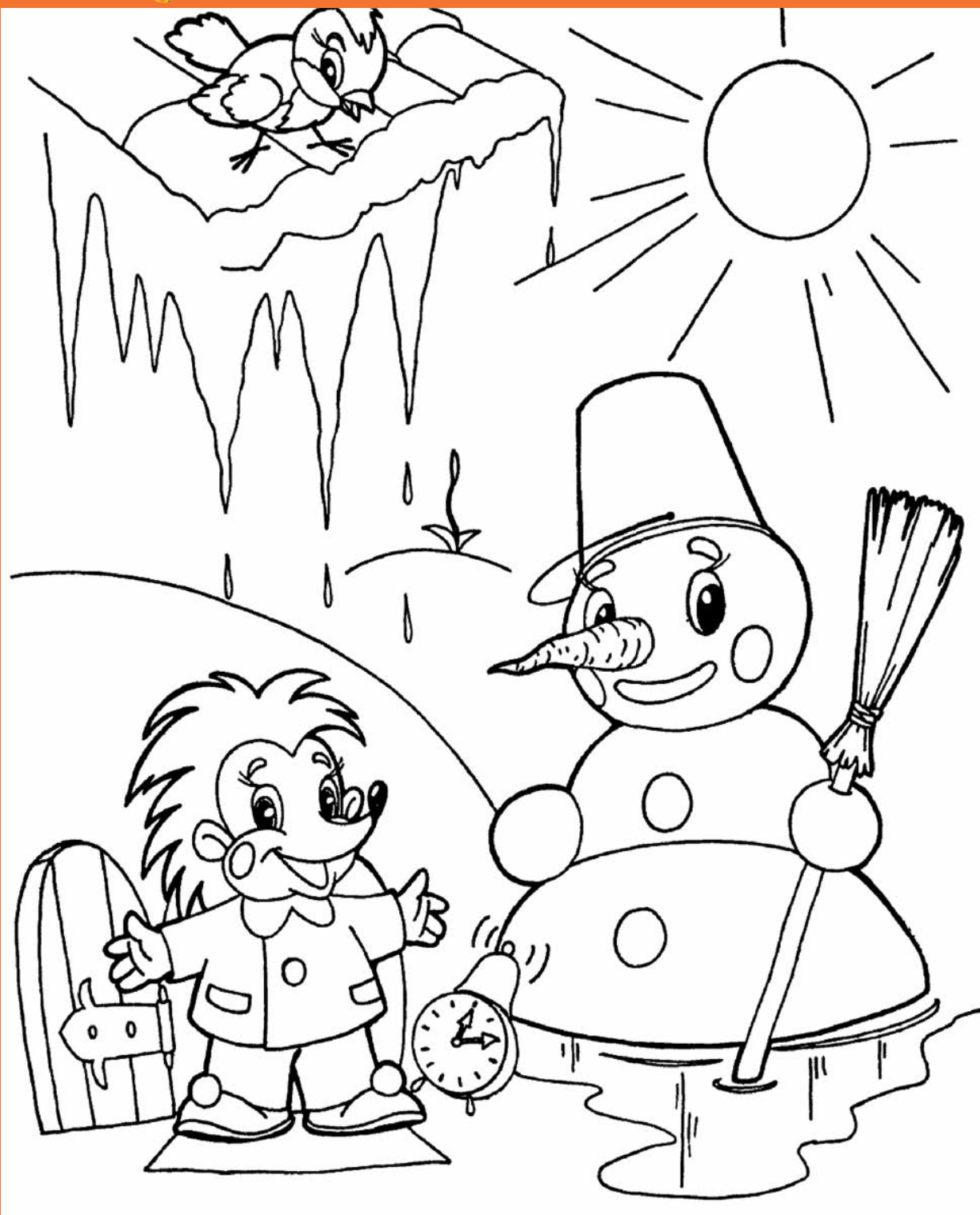
Ми зберемо їх в долоні,
Щоб у вазі на столі
Свої усмішки чудові
Дарували нам вони.
Дарували нам вони.

Джерело: www.zaspivaj.com

Розмаляў снопітку

Сірникові головоломки

Хіба ти міг коли-небудь подумати, що в звичайнісінькій сірниковій коробці живуть головоломки? Звичайно, вони не живуть там тоді, коли ми використовуємо сірники для запалювання вогню. Але вони одразу поселяються у сірниковій коробці тоді, коли сірники перестають бути звичайними сірниками, а перетворюються на цифри, слова чи фігури. Не віриш? Тоді спробуй розв'язати наступні математичні головоломки і ти побачиш, що без кмітливості та математичних знань цього не можна зробити.

Отож, сірникові головоломки.

1. Склади з п'яти сірників два трикутники. До речі, існує аж дві розв'язки.

2. Із семи сірників склади три однакові трикутники.

3. Склади з семи сірників два квадрати.

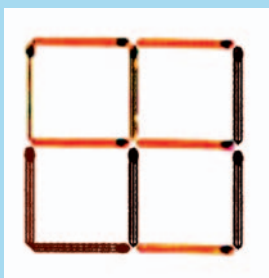
4. Склади з десяти сірників три квадрати, а з дванадцяти — чотири.

5. Склади з дев'яти сірників п'ять трикутників.

6. Склади з дванадцяти сірників чотири однакові квадрати, як це показано на малюнку.

а) Забери два сірники так, щоб залишилося три квадрати.

б) Переклади чотири сірники так, щоб утворилося три одна-

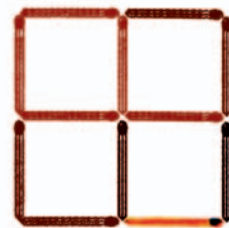
кові квадрати.

в) Переклади три сірники так, щоб утворилося три однакові квадрати.

7. У наступних завданнях сірники можна класти один поперек іншого.

а) Переклади два сірники, щоб утворилося сім квадратів.

б) Переклади чотири сірники, щоб отримати десять квадратів.

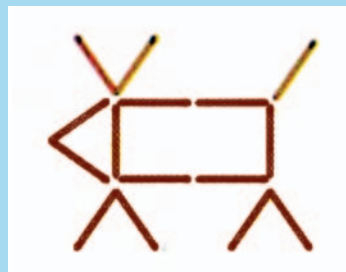
8. Які два сірники треба забрати, щоб залишився:

а) Один прямокутник;

б) Два квадрати?

9. Склади з 15 сірників цю смішну корову, як це показано на малюнку. А тепер переклади два сірники так, щоб вона дивилась у протилежний бік.

10. Жук, складений із сірників, лізе вгору. Переклади три сірники так, щоб жук поліз униз.

Джерело: О.Гісь, О. Яцків «В країні міркувань»

Пішаємося нашими дітьми!

Любі діти!

Ось нарешті зима на відході. Ви вдовілі нагулялись, накатались, але водночас попрацювали, допомагаючи батькам прочищати доріжку. А ще, напевне, ви постаралися годувати птахів, бо їм було суцужно з їжею. Отож тепер радієте від зробленого. А ще радієте, що незадовго настане весна і вам теж набуде радості. Адже говорять: «Весна красна». Задзюркочуть потічки, одзвуться голосно птахи, зазеленіють поля і ліси, виглянуть весняні квіти. Тож чому не радіти, не впиватися новою свіжою красою, адже весна іде.

На радість і на щастя!

**Василь Петрашук,
2 роки, с. Рускова**

**Сестри Ана і Марія Бобик,
м. Карансебеш**

**Юлій Пашку,
8 років, с. Рускова**

**Аліна Годенка,
8 років, с. Рускова**